

UNIDROIT

Özel Hukukun Birleřtirilmesi için Uluslararası Enstitü

Uluslararası Ticari Sözleşmeler için

**UNIDROIT
İLKELERİ**

2016

onikilevha
TİCARET HUKUKU ENSTİTÜSÜ

İÇİNDEKİLER

Çevirinin Sunumu	V
2016 basımı için önsöz	IX
2016 basımının sunumu	XI
Unidroit Yönetim Kurulu (2014-2018)	XIII
Unidroit Çalışma Grubu Üyeleri (2016)	XIV
2016 Unidroit İlkeleri Türkçe Çevirisi İçin Çalışma Grubu (2020)	XVI
1994, 2004, 2010, 2016 UNIDROIT İlkeleri madde karşılaştırmaları tablosu	XIX
BAŞLANGIÇ (<i>İlkelerin amacı</i>)	1
BÖLÜM 1: GENEL HÜKÜMLER	7
Madde 1.1 (<i>Sözleşme özgürlüğü</i>)	7
Madde 1.2 (<i>Şekil şartlarının aranmaması</i>)	8
Madde 1.3 (<i>Sözleşmenin bağlayıcı niteliği</i>)	9
Madde 1.4 (<i>Emredici kurallar</i>)	10
Madde 1.5 (<i>Taraflarca öngörülen dışlamalar veya değişiklikler</i>)	13
Madde 1.6 (<i>İlkelerin yorumlanması ve tamamlanması</i>)	14
Madde 1.7 (<i>Dürüstlük ve adil davranma</i>)	17
Madde 1.8 (<i>Çelişkili davranış</i>)	20
Madde 1.9 (<i>Teamüller ve uygulamalar</i>)	23
Madde 1.10 (<i>Bildirim</i>)	26
Madde 1.11 (<i>Tanımlar</i>)	29
Madde 1.12 (<i>Taraflarca öngörülen sürenin hesaplanması</i>)	31
BÖLÜM 2: SÖZLEŞMENİN KURULMASI VE TEMSİLCİLERİN YETKİSİ	34
Ayrım 1: Sözleşmenin Kurulması	34
Madde 2.1.1 (<i>Sözleşmenin kurulmasının biçimi</i>)	34
Madde 2.1.2 (<i>Önerinin tanımı</i>)	35
Madde 2.1.3 (<i>Önerinin geri alınması</i>)	37
Madde 2.1.4 (<i>Öneriden dönme</i>)	38

İçindekiler

Madde 2.1.5	<i>(Önerinin reddi)</i>	41
Madde 2.1.6	<i>(Kabulün biçimi)</i>	41
Madde 2.1.7	<i>(Kabulün zamanı)</i>	44
Madde 2.1.8	<i>(Belirlenen süre içinde kabul)</i>	45
Madde 2.1.9	<i>(Gecikmiş kabul. İletimde gecikme)</i>	46
Madde 2.1.10	<i>(Kabulün geri alınması)</i>	47
Madde 2.1.11	<i>(Değiştirilmiş kabul)</i>	48
Madde 2.1.12	<i>(Teyit yazıları)</i>	49
Madde 2.1.13	<i>(Sözleşmenin kurulmasının belirli konularda anlaşmaya ya da özel bir şekil şartına dayanması)</i>	51
Madde 2.1.14	<i>(Hükümlerinde bilinçli olarak boşluk bırakılan sözleşme)</i>	53
Madde 2.1.15	<i>(Kötü niyetle müzakere)</i>	57
Madde 2.1.16	<i>(Gizlilik yükümlülüğü)</i>	59
Madde 2.1.17	<i>(Birleştirme klozları)</i>	61
Madde 2.1.18	<i>(Özel bir şekilde yapılan değişiklik)</i>	62
Madde 2.1.19	<i>(Standart şartlarla [genel işlem şartları] sözleşme yapma)</i>	63
Madde 2.1.20	<i>(Şaşırtıcı şartlar)</i>	65
Madde 2.1.21	<i>(Standart şartlar ile standart olmayan şartlar arasında çatışma)</i>	67
Madde 2.1.22	<i>(Formlar arasında çatışma)</i>	68
Ayrım 2:	Temsilcilerin Yetkisi	70
Madde 2.2.1	<i>(İşbu ayırımın kapsamı)</i>	70
Madde 2.2.2	<i>(Temsilcinin yetkisinin verilmesi ve kapsamı)</i>	73
Madde 2.2.3	<i>(Temsilin açığa vurulması)</i>	74
Madde 2.2.4	<i>(Temsilin açığa vurulmaması)</i>	77
Madde 2.2.5	<i>(Temsil yetkisi olmaksızın veya temsil yetkisini aşarak hareket eden temsilci)</i>	78
Madde 2.2.6	<i>(Temsil yetkisi olmaksızın veya temsil yetkisini aşarak hareket eden temsilcinin sorumluluğu)</i>	80
Madde 2.2.7	<i>(Menfaatler çatışması)</i>	81
Madde 2.2.8	<i>(Alt [ikame] temsil)</i>	84
Madde 2.2.9	<i>(Onay)</i>	85
Madde 2.2.10	<i>(Temsil yetkisinin sona ermesi)</i>	87
BÖLÜM 3:	GEÇERLİLİK	90
Ayrım 1:	Genel Hükümler	90
Madde 3.1.1	<i>(Kapsam dışı konular)</i>	90
Madde 3.1.2	<i>(Yalnızca anlaşmanın, geçerliliği sağlaması)</i>	90
Madde 3.1.3	<i>(Başlangıçtaki imkânsızlık)</i>	92

İçindekiler

Madde 3.1.4	<i>(Bu hükümlerin emredici niteliği)</i>	93
Ayrım 2:	İptal Nedenleri	95
Madde 3.2.1	<i>(Yanılmanın tanımı)</i>	95
Madde 3.2.2	<i>(Esaslı yanılma)</i>	96
Madde 3.2.3	<i>(Açıklama veya iletilmede yanılma)</i>	99
Madde 3.2.4	<i>(İfa etmemeye ilişkin hukuki çareler)</i>	100
Madde 3.2.5	<i>(Aldatma)</i>	101
Madde 3.2.6	<i>(Korkutma)</i>	102
Madde 3.2.7	<i>(Açık oransızlık)</i>	103
Madde 3.2.8	<i>(Üçüncü kişiler)</i>	106
Madde 3.2.9	<i>(Onama)</i>	107
Madde 3.2.10	<i>(İptal hakkının kaybı)</i>	108
Madde 3.2.11	<i>(İptal bildirim)</i>	109
Madde 3.2.12	<i>(Süreler)</i>	110
Madde 3.2.13	<i>(Kısmi iptal)</i>	111
Madde 3.2.14	<i>(İptalin geriye etkisi)</i>	112
Madde 3.2.15	<i>(İade)</i>	112
Madde 3.2.16	<i>(Tazminat)</i>	117
Madde 3.2.17	<i>(Tek yanlı beyanlar)</i>	117
Ayrım 3:	Hukuka Aykırılık	119
Madde 3.3.1	<i>(Emredici kuralları ihlal eden sözleşmeler)</i>	119
Madde 3.3.2	<i>(İade)</i>	128
BÖLÜM 4:	YORUM	131
Madde 4.1	<i>(Tarafların niyeti)</i>	131
Madde 4.2	<i>(Beyanların ve diğer davranışın yorumu)</i>	132
Madde 4.3	<i>(İlgili hal ve şartlar)</i>	133
Madde 4.4	<i>(Sözleşmeye veya beyana bir bütün olarak yollama)</i>	138
Madde 4.5	<i>(Tüm sözleşme hükümlerinin etkili kılınması)</i>	139
Madde 4.6	<i>(Contra proferentem kuralı)</i>	139
Madde 4.7	<i>(Dile ilişkin belirsizlikler)</i>	140
Madde 4.8	<i>(Sözleşme boşluklarının doldurulması)</i>	141
BÖLÜM 5:	İÇERİK VE ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN HAKLARI	144
Ayrım 1:	Sözleşmenin İçeriği	144
Madde 5.1.1	<i>(Açık ve örtülü borçlar)</i>	144

İçindekiler

Madde 5.1.2	(Örtülü borçlar)	144
Madde 5.1.3	(Taraflar arasında işbirliği)	146
Madde 5.1.4	(Belirli bir sonuca ulaşma yükümlülüğü. En üstün çabayı gösterme yükümlülüğü)	148
Madde 5.1.5	(Üstlenilen yükümlülüğün türünün belirlenmesi)	150
Madde 5.1.6	(İfanın niteliğinin belirlenmesi)	152
Madde 5.1.7	(Fiyatın belirlenmesi)	154
Madde 5.1.8	(Belirsiz süreli sözleşmenin sona ermesi)	156
Madde 5.1.9	(Anlaşma ile ibra)	158
Ayrım 2:	Üçüncü Kişinin Hakları	160
Madde 5.2.1	(Üçüncü kişi yararına sözleşmeler)	160
Madde 5.2.2	(Üçüncü kişinin belirlenebilirliği)	162
Madde 5.2.3	(Sorumluluktan kurtuluş ve sınırlama klozları)	163
Madde 5.2.4	(Savunmalar)	164
Madde 5.2.5	(Geri alma)	165
Madde 5.2.6	(Vazgeçme)	166
Ayrım 3:	Koşullar	167
Madde 5.3.1	(Koşulların çeşitleri)	167
Madde 5.3.2	(Koşulların etkileri)	172
Madde 5.3.3	(Koşulların gerçekleşmesine müdahale)	173
Madde 5.3.4	(Hakları gözetme borcu)	175
Madde 5.3.5	(Bozucu koşulun gerçekleşmesi halinde iade)	176
BÖLÜM 6:	İFA	177
Ayrım 1:	Genel Olarak İfa	177
Madde 6.1.1	(İfa zamanı)	177
Madde 6.1.2	(Tek bir seferde veya kısım kısım gerçekleşen ifa)	178
Madde 6.1.3	(Kısmi ifa)	179
Madde 6.1.4	(İfa sırası)	182
Madde 6.1.5	(Erken ifa)	183
Madde 6.1.6	(İfa yeri)	186
Madde 6.1.7	(Çekle veya başka bir ödeme aracıyla ödeme)	188
Madde 6.1.8	(Havale yoluyla ödeme)	189
Madde 6.1.9	(Ödemenin yapılacağı para birimi)	191
Madde 6.1.10	(Para biriminin belirtilmemiş olması)	194

İçindekiler

Madde 6.1.11	<i>(İfa masrafları)</i>	194
Madde 6.1.12	<i>(Ödemelerin mahsubu)</i>	195
Madde 6.1.13	<i>(Para borcu dışındaki borçların mahsubu)</i>	196
Madde 6.1.14	<i>(Kamusal izin için başvuru)</i>	197
Madde 6.1.15	<i>(İzin için başvuru usulü)</i>	201
Madde 6.1.16	<i>(İznin ne verilmesi ne de reddedilmesi)</i>	203
Madde 6.1.17	<i>(İznin reddedilmesi)</i>	205
Ayrım 2:	Aşırı İfa Güçlüğü	208
Madde 6.2.1	<i>(Ahde vefa)</i>	208
Madde 6.2.2	<i>(Aşırı ifa güçlüğüünün tanımı)</i>	209
Madde 6.2.3	<i>(Aşırı ifa güçlüğüünün etkileri)</i>	213
BÖLÜM 7:	İFA ETMEME	218
Ayrım 1:	Genel Olarak İfa Etmeme	218
Madde 7.1.1	<i>(İfa etmemenin tanımı)</i>	218
Madde 7.1.2	<i>(Diğer tarafın müdahalesi)</i>	219
Madde 7.1.3	<i>(İfadan kaçınma)</i>	220
Madde 7.1.4	<i>(Borcunu ifa etmeyen tarafın aykırılığı giderimi)</i>	221
Madde 7.1.5	<i>(İfa için ek süre)</i>	226
Madde 7.1.6	<i>(Sorumsuzluk klozları)</i>	228
Madde 7.1.7	<i>(Mücbir sebep)</i>	231
Ayrım 2:	İfayı Talep Hakkı	234
Madde 7.2.1	<i>(Para borçlarının ifası)</i>	234
Madde 7.2.2	<i>(Para borcu dışındaki borçların ifası)</i>	234
Madde 7.2.3	<i>(Ayıplı ifanın onarımı ve başkasıyla değiştirilmesi)</i>	238
Madde 7.2.4	<i>(Yargısal ceza yaptırımı)</i>	239
Madde 7.2.5	<i>(Hukuki çarenin değiştirilmesi)</i>	242
Ayrım 3:	Sona Erdirme	244
Madde 7.3.1	<i>(Sözleşmeyi sona erdirmeye hakkı)</i>	244
Madde 7.3.2	<i>(Sona erdirmeye bildirim)</i>	248
Madde 7.3.3	<i>(Beklenen ifa etmeme)</i>	249
Madde 7.3.4	<i>(Gereği gibi ifa için uygun güvence)</i>	250
Madde 7.3.5	<i>(Sona erdirmenin genel sonuçları)</i>	251
Madde 7.3.6	<i>(Bir defada ifa edilecek sözleşmelerde iade)</i>	254

İçindekiler

Madde 7.3.7	<i>(Uzun süreli sözleşmelerde iade)</i>	259
Ayrım 4:	Tazminat	262
Madde 7.4.1	<i>(Tazminat talebi hakkı)</i>	262
Madde 7.4.2	<i>(Tam tazminat)</i>	263
Madde 7.4.3	<i>(Zararın kesinliği)</i>	266
Madde 7.4.4	<i>(Zararın öngörülebilirliği)</i>	267
Madde 7.4.5	<i>(Başkasıyla değiştirme [ikame] durumunda zararın kanıtlanması)</i>	269
Madde 7.4.6	<i>(Cari fiyatla zararın kanıtlanması)</i>	270
Madde 7.4.7	<i>(Zarar gören tarafın kısmen neden olduğu zarar)</i>	271
Madde 7.4.8	<i>(Zararın azaltılması)</i>	273
Madde 7.4.9	<i>(Para borcunun ödenmemesi durumunda faiz)</i>	275
Madde 7.4.10	<i>(Tazminata işleyecek faiz)</i>	277
Madde 7.4.11	<i>(Parasal tazminin biçimi)</i>	278
Madde 7.4.12	<i>(Tazminatın belirleneceği para birimi)</i>	279
Madde 7.4.13	<i>(İfa etmeme durumu için anlaşarak belirlenen ödeme)</i>	280
BÖLÜM 8:	TAKAS	283
Madde 8.1	<i>(Takasın koşulları)</i>	283
Madde 8.2	<i>(Farklı para birimiyle takas)</i>	288
Madde 8.3	<i>(Bildirim suretiyle takas)</i>	290
Madde 8.4	<i>(Bildirim içeriği)</i>	290
Madde 8.5	<i>(Takasın hükmü)</i>	291
BÖLÜM 9:	HAKLARIN DEVRİ, BORÇLARIN NAKLİ VE SÖZLEŞMELERİN DEVRİ	294
Ayrım 1:	Hakların Devri	294
Madde 9.1.1	<i>(Tanımlar)</i>	294
Madde 9.1.2	<i>(İstisnalar)</i>	295
Madde 9.1.3	<i>(Parasal olmayan hakların devredilebilirliği)</i>	297
Madde 9.1.4	<i>(Kısmi devir)</i>	297
Madde 9.1.5	<i>(Gelecekteki [beklenen] haklar)</i>	299
Madde 9.1.6	<i>(Ayrı ayrı belirleme yapılmaksızın devredilen haklar)</i>	300
Madde 9.1.7	<i>(Devreden ve devralan arasındaki anlaşmanın yeterli olması)</i>	301
Madde 9.1.8	<i>(Borçlunun ek masrafları)</i>	303
Madde 9.1.9	<i>(Devir yasağı klostları)</i>	304

İçindekiler

Madde 9.1.10	<i>(Borçluya bildirim)</i>	306
Madde 9.1.11	<i>(Birbiri ardınca devirler)</i>	308
Madde 9.1.12	<i>(Devrin yeterli ölçüde kanıtlanması)</i>	309
Madde 9.1.13	<i>(Savunmalar ve takas hakları)</i>	310
Madde 9.1.14	<i>(Devredilen hakka ilişkin haklar)</i>	311
Madde 9.1.15	<i>(Devredenin garantileri)</i>	313
Ayrım 2:	Borçların Nakli	317
Madde 9.2.1	<i>(Nakil çeşitleri)</i>	317
Madde 9.2.2	<i>(İstisna)</i>	319
Madde 9.2.3	<i>(Nakil için alacaklının rıza vermesi şartı)</i>	319
Madde 9.2.4	<i>(Alacaklının önceden verilmiş rızası)</i>	320
Madde 9.2.5	<i>(Asıl borçlunun borcundan kurtulması)</i>	321
Madde 9.2.6	<i>(Üçüncü kişinin ifası)</i>	324
Madde 9.2.7	<i>(Savunmalar ve takas hakkı)</i>	325
Madde 9.2.8	<i>(Nakledilen borçla ilgili haklar)</i>	326
Ayrım 3:	Sözleşmelerin Devri	330
Madde 9.3.1	<i>(Tanımlar)</i>	330
Madde 9.3.2	<i>(İstisna)</i>	330
Madde 9.3.3	<i>(Diğer tarafın rıza vermesi şartı)</i>	331
Madde 9.3.4	<i>(Diğer tarafın önceden verilmiş rızası)</i>	332
Madde 9.3.5	<i>(Devredenin borcundan kurtarılması)</i>	333
Madde 9.3.6	<i>(Savunmalar ve takas hakları)</i>	336
Madde 9.3.7	<i>(Sözleşmeyle devredilen haklar)</i>	337
BÖLÜM 10:	ZAMANAŞIMI	339
Madde 10.1	<i>(Bu Bölümün kapsamı)</i>	339
Madde 10.2	<i>(Zamanaşımı süreleri)</i>	341
Madde 10.3	<i>(Zamanaşımı sürelerinin taraflarca değiştirilmesi)</i>	346
Madde 10.4	<i>(İkrarla yeni zamanaşımı süresi)</i>	348
Madde 10.5	<i>(Yargılamayla zamanaşımının durması)</i>	351
Madde 10.6	<i>(Tahkim yargılamasında zamanaşımının durması)</i>	353
Madde 10.7	<i>(Alternatif uyuşmazlık çözümü yöntemleri)</i>	354
Madde 10.8	<i>(Mücbir sebep, ölüm ve ehliyetsizlik durumlarında zamanaşımının durması)</i>	355
Madde 10.9	<i>(Zamanaşımı süresinin geçmesinin etkileri)</i>	357
Madde 10.10	<i>(Takas hakkı)</i>	359
Madde 10.11	<i>(İade)</i>	360

İçindekiler

BÖLÜM 11:	BORÇLULARIN VE ALACAKLILARIN ÇOKLUĞU	361
Ayrım 1:	Borçluların Çokluğu	361
Madde 11.1.1	<i>(Tanımlar)</i>	361
Madde 11.1.2	<i>(Müteselsil [birlikte] borçluluk karinesi)</i>	364
Madde 11.1.3	<i>(Alacaklının müteselsil borçlulara karşı hakları)</i>	366
Madde 11.1.4	<i>(Savunmaları ve takas haklarını kullanma imkânı)</i>	366
Madde 11.1.5	<i>(İfanın veya takasın etkisi)</i>	368
Madde 11.1.6	<i>(İbranın veya sulhun etkisi)</i>	369
Madde 11.1.7	<i>(Zamanaşımı süresinin geçmesi veya durmasının hükmü)</i>	372
Madde 11.1.8	<i>(Mahkeme kararlarının etkisi)</i>	374
Madde 11.1.9	<i>(Müteselsil borçlular arasında paylaşım)</i>	376
Madde 11.1.10	<i>(Denkleştirme talebinin kapsamı)</i>	377
Madde 11.1.11	<i>(Alacaklının hakları)</i>	379
Madde 11.1.12	<i>(Denkleştirme taleplerine karşı savunmalar)</i>	380
Madde 11.1.13	<i>(Geri almanın sağlanamaması)</i>	383
Ayrım 2:	Alacaklıların Çokluğu	385
Madde 11.2.1	<i>(Tanımlar)</i>	385
Madde 11.2.2	<i>(Müteselsil alacaklılığın etkileri)</i>	390
Madde 11.2.3	<i>(Müteselsil alacaklılara karşı ileri sürülebilecek savunmalar)</i>	391
Madde 11.2.4	<i>(Müteselsil alacaklılar arasında paylaşım)</i>	395
Ek:	Uluararası Ticari Sözleşmeler için UNIDROIT İlkeleri [Ana] Metni	397
Dizin		441